

coaliția 2009

coaliția civică
pentru alegeri libere și corecte

**„MONITORIZAREA PLURALISMULUI POLITIC ÎN PERIOADA
CAMPANIEI ELECTORALE PENTRU ALEGERILE PARLAMENTARE
ANTICIPATE DIN 28 NOIEMBRIE 2010 ÎN PROGRAMELE
RADIODIFUZORILOR PUBLICI”**

Raport de monitorizare

Perioada: 18 – 31 octombrie 2010

Proiect realizat de Asociația Presei Electronice cu sprijinul Fundației Soros-Moldova
în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte

Chișinău - 2010

www.apel.md

1. CADRUL METODOLOGIC

Perioada: 18 – 31 octombrie 2010

Obiectul monitorizării: știrile politice în principalele programe informative; emisiunile electorale; publicitatea electorală.

Scopul: determinarea modului în care radiodifuzorii publici, național și regional, asigură pluralismul politic în edițiile de știri și în emisiunile electorale, precum și a modului în care asigură plasarea publicității electorale.

Autorul monitorizării: Asociația Presei Electronice din Moldova.

GRILA DE MONITORIZARE:

Posturi monitorizate: Tv Moldova1, Radio Moldova, Tv Găgăuzia, Radio Găgăuzia

Subiecți monitorizați:

- Politicieni(P)/partide
- Funcționari de stat (Fs)
- Instituții (Parlament/Guvern/Președinție/APL)
- Cetățeni (C)
- Experți (E)

Analiza cantitativă:

- Numărul știrilor politice
- Frecvența și durata aparițiilor actorilor politici: a) intervenții directe; b) mențiuni/apariții
- Frecvența aparițiilor protagoniștilor (cetățeni/experti)
- Raportul categoriilor de protagoniști în știrile politice
- Raportul bărbați-femei în știrile politice

Analiza calitativă:

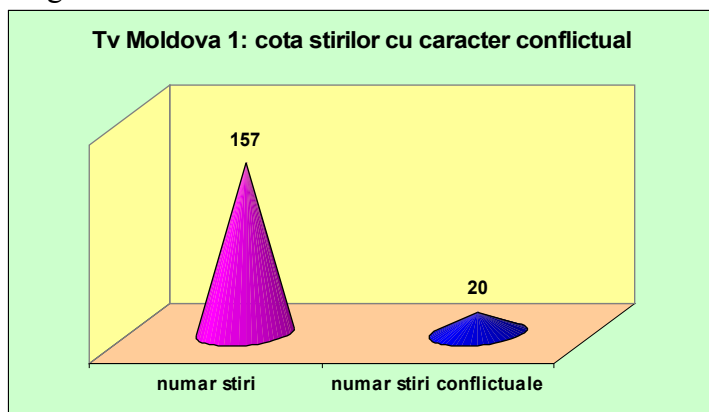
- Numărul surselor de informație în știrile politice cu caracter conflictual
- Contextul apariției actorilor politici în știri: a) pozitiv; b) negativ; c) neutru
- Atitudinea jurnalistului în știri: a) părtinitoare; b) nepărtinitoare

I. Tv Moldova 1

I.1. Știri vizând funcționari de stat și politicieni

În perioada de referință au fost monitorizate 157 de știri, difuzate de Tv Moldova 1. Din numărul total de știri 20 au avut caracter conflictual (vezi Diagrama 1) și au fost scrise în temeiul a două și mai multe surse de informație, fapt ce relevă respectarea normelor profesionale.

Diagrama 1

Tv Moldova 1 a mediatizat în știri, cu frecvență și durată diferită, 60 de funcționari de stat și politicieni, primii 10 cei mai mediatizați, ca frecvență și ca durată, fiind prezentați în Diagramele 2 și 3. Astfel, premierul V.Filat și președintele interimar al țării M.Ghimpu conduc detașat de ceilalți actori personalizați. În majoritatea cazurilor premierul și președintele interimar au apărut în știri în calitate de funcționari de stat.

Diagrama 2

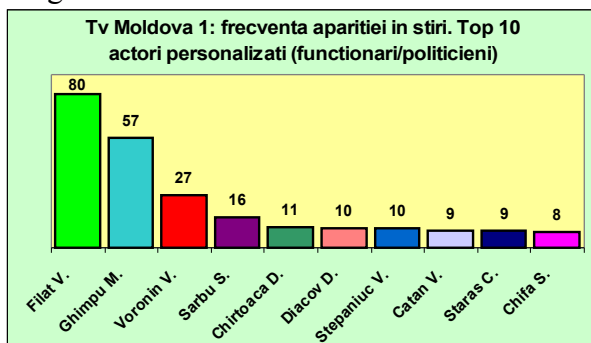
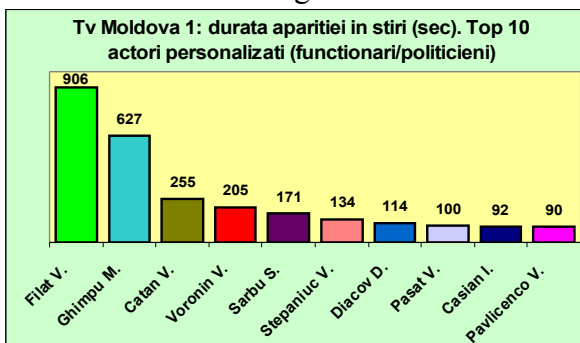

Diagrama 3

În perioada monitorizată, în știrile de la Tv Moldova 1 au fost prezente 24 de formațiuni politice. În top 10, pe primele poziții, și ca frecvență, și ca durată, s-au situat partidele parlamentare (vezi Diagramele 4 și 5). De observat că raportul între vizibilitatea ocupanților primei și ultimei poziții e mai mare de 10 la 1.

Diagrama 4

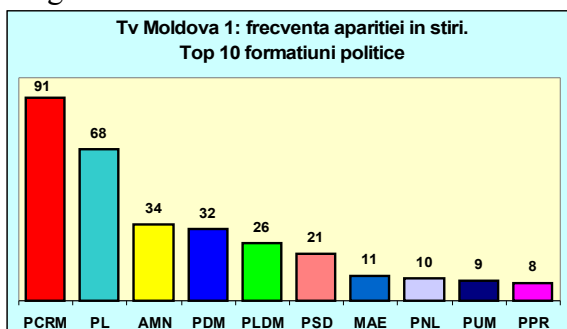
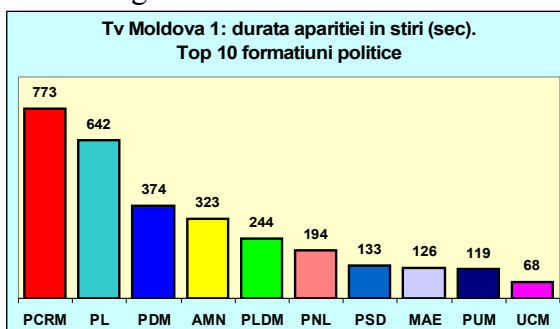

Diagrama 5

În știri au fost prezente toate cele 4 categorii de protagoniști monitorizați. În majoritatea cazurilor protagoniști ai știrilor au fost politicienii și funcționarii, cărora le revine 90 la sută din toate aparițiile. Același raport se păstrează și în cazul prezenței protagoniștilor-bărbați față de protagoniștii-femei (vezi Diagramele 6 și 7).

Diagrama 6

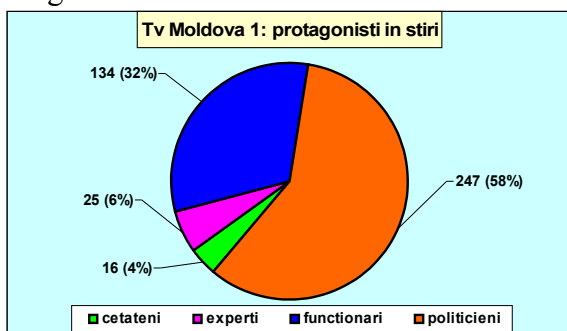
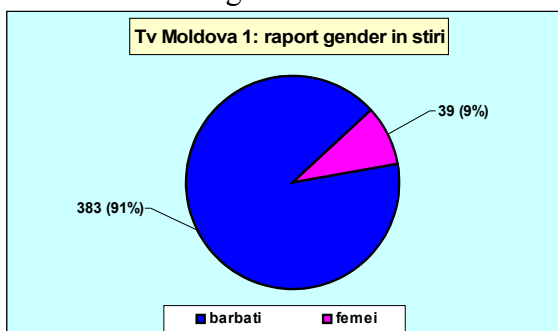
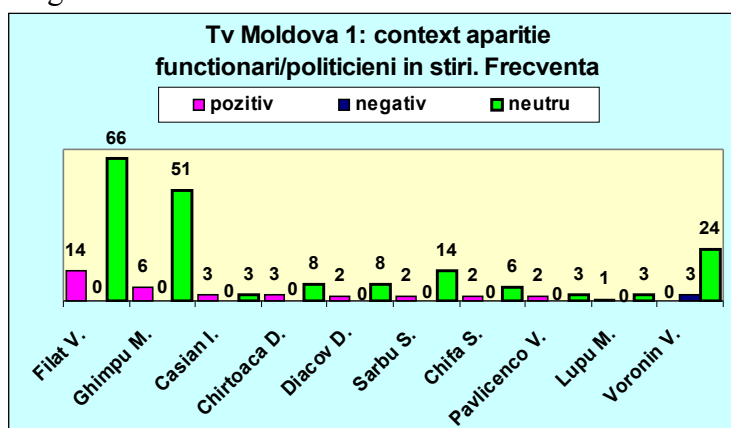

Diagrama 7

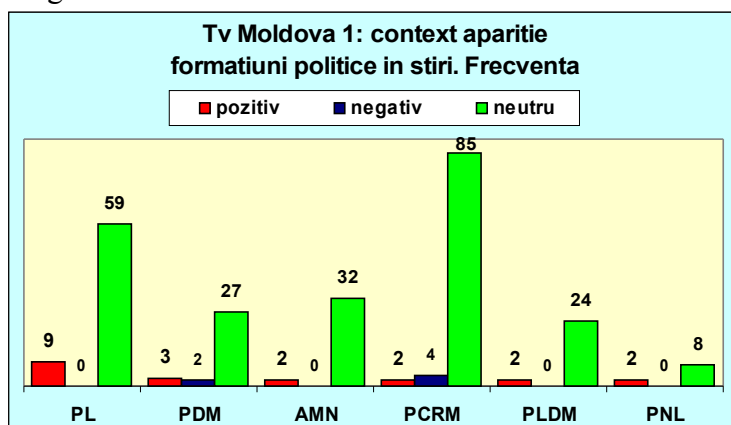
Din 60 de funcționari și politicieni mediatizați de Tv Moldova 1 în știri, 10 au apărut în context pozitiv, negativ sau neutru (vezi Diagrama 8), iar restul – doar în context neutru. Cel mai des a apărut în știri în context pozitiv premierul V.Filat – în 14 rânduri, iar cel mai des în context negativ – liderul PCRM V.Voronin – în 3 rânduri.

Diagrama 8

Din 24 de formațiuni politice mediatizate în știri, 6 au apărut și în alt context decât cel neutru (vezi Diagrama 9). Astfel, toate partidele parlamentare și PNL au fost plasate în știri, în context pozitiv, iar cel mai des – PL, în 9 rânduri. Două formațiuni – PDM și PCRM – au apărut și în context negativ în 2 și, respectiv, în 4 rânduri.

Diagrama 9

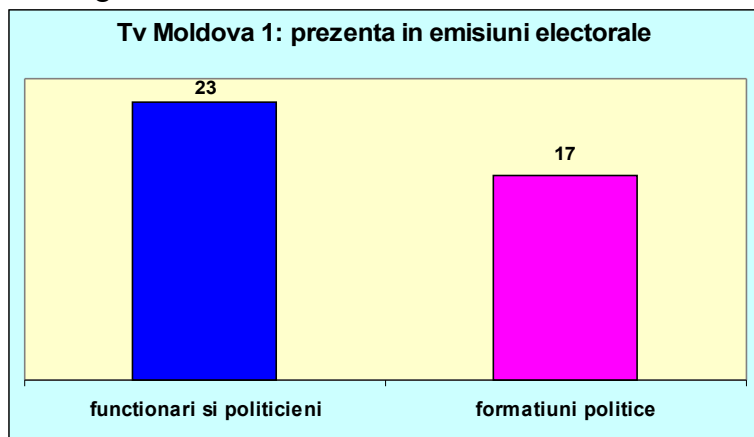

I.2. Emisiuni electorale

În perioada de referință au fost monitorizate 25 de emisiuni electorale cu o durată totală de 27.360 sec. (7 ore 36 min).

Tv Moldova 1 a mediatizat în emisiunile electorale 23 funcționari și politicieni și 17 formațiuni politice (vezi Diagrama 10).

Diagrama 10

În emisiunile electorale au fost prezente toate categoriile de protagoniști monitorizați, vizibilitatea cea mai mare având-o cetățenii, politicienii și experții. Protagonistii emisiunilor au fost mai rar funcționarii electorali și funcționarii de stat – 2 și, respectiv, 3 procente din total (vezi Diagrama 11). Raportul bărbați-femei și în emisiunile cu caracter electoral este în favoarea primilor. Numărul acestora îl depășește aproape de două ori pe cel al protagoniștilor-femei (vezi Diagrama 12).

Diagrama 11

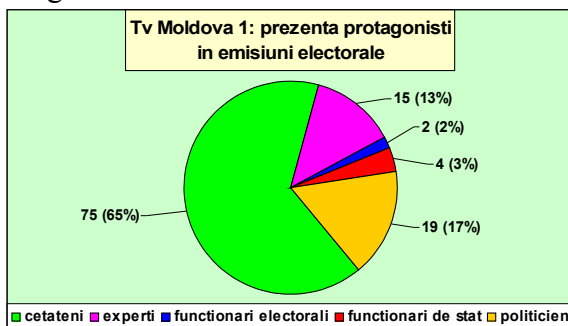
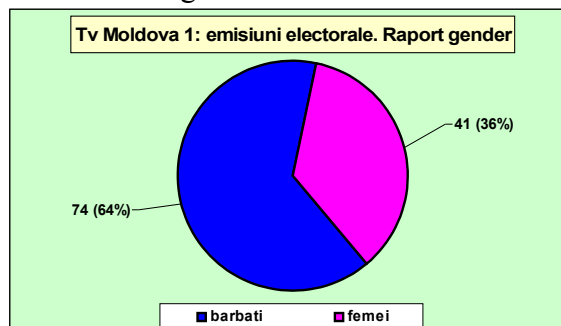

Diagrama 12

În perioada monitorizată Tv Moldova 1 nu a difuzat dezbateri electorale.

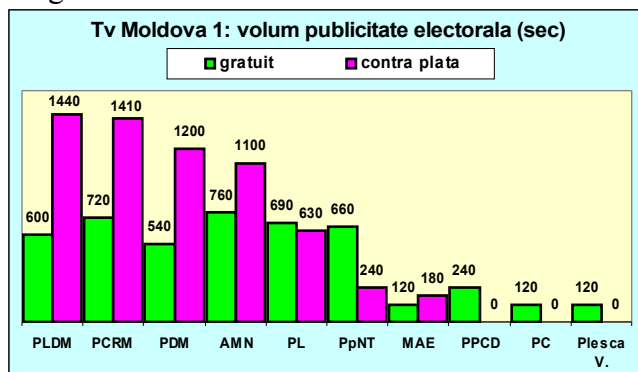
I.3. Publicitate electorală

În perioada de referință 10 concurenți au beneficiat de publicitate electorală gratuit, iar 7 dintre ei – și de publicitate contra plată (vezi Diagrama 13). Cel mai mare volum de publicitate electorală l-au contractat partidele parlamentare și formațiunea extraparlamentară PpNȚ.

La Tv Moldova 1 prima formațiune care a început să plaseze publicitate electorală a fost AMN – de pe 18 octombrie, iar la două zile i s-au alăturat PCRM, PLDM și PL. De pe 30 octombrie a început să fie difuzată publicitatea concurenților electorali MAE și V.Pleşca.

În perioada monitorizată cel mai mare volum de publicitate electorală contra plată la Tv Moldova 1 l-au avut PLDM și PCRM, iar cel mai mic – PpNȚ și MAE.

Diagrama 13

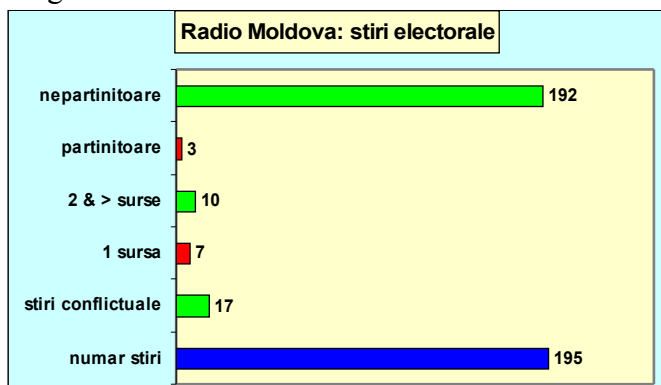

II. Radio Moldova

2.1. Știri vizând funcționari de stat și politicieni

În perioada de referință la Radio Moldova au fost monitorizate 195 de știri, inclusiv 17 – cu caracter conflictual (vezi Diagrama 1). 7 știri cu caracter conflictual au fost scrise în temeiul unei singure surse de informație, ceea ce constituie aproape jumătate din numărul total de știri de acest gen. În 3 rânduri autorul știrii a avut o poziție părintoară. Faptul denotă deficiențe în respectarea normelor profesionale.

Diagrama 1

Radio Moldova a mediatizat în știri 39 de funcționari și politicieni. Cea mai mare vizibilitate în știri a avut-o premierul V.Filat și președintele interimar al țării M.Ghimpu (vezi Diagramele 2 și 3). În majoritatea cazurilor premierul și președintele interimar au avut calitatea de funcționari de stat. Discrepanța între vizibilitatea ocupanților primelor poziții în top 10 și ultimilor este vădită. În același timp, între 10 cei mai mediatizați actori personalizați se regăsesc reprezentanți ai 6-7 formațiuni politice.

Diagrama 2

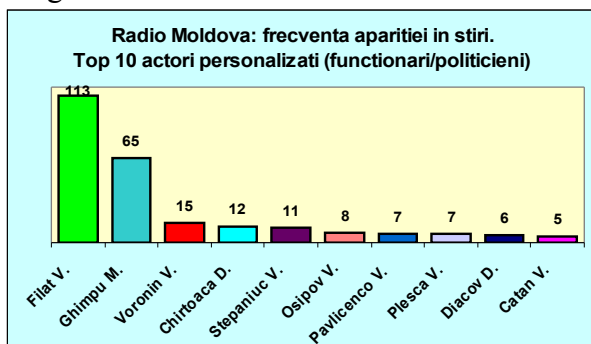
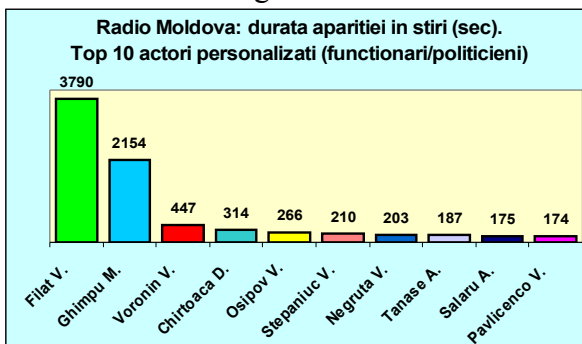
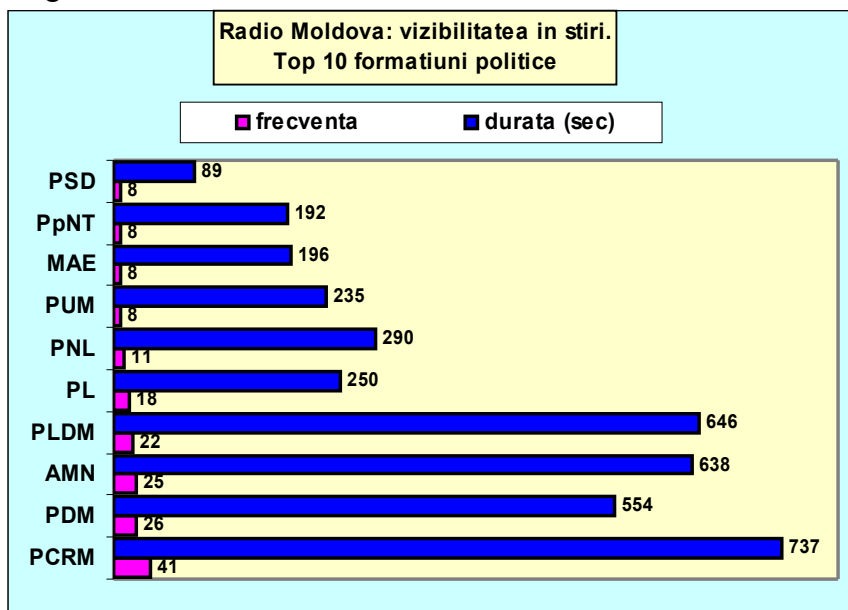

Diagrama 3

Radio Moldova a mediatizat în știri 23 de formațiuni politice. În perioada monitorizată cea mai mare vizibilitate au avut-o partidele parlamentare, întâietatea revenind PCRM (vezi Diagrama 4).

Diagrama 4

În știrile de la Radio Moldova a lipsit categoria de protagoniști *cetățeni* și a avut o prezență insignifiantă categoria *experți*. În cele mai dese cazuri autorii știrilor au apelat la funcționari și politicieni (vezi Diagrama 5). Raportul bărbați-femei este vădit în favoarea primilor (vezi Diagrama 6).

Diagrama 5

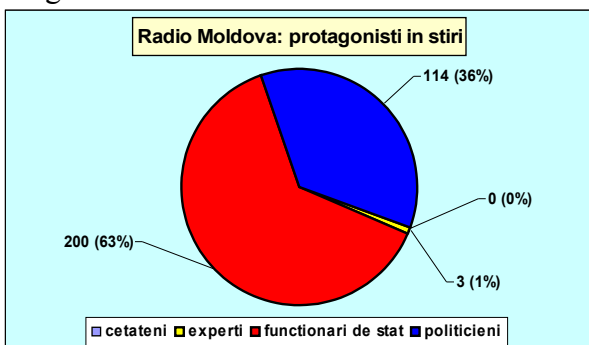
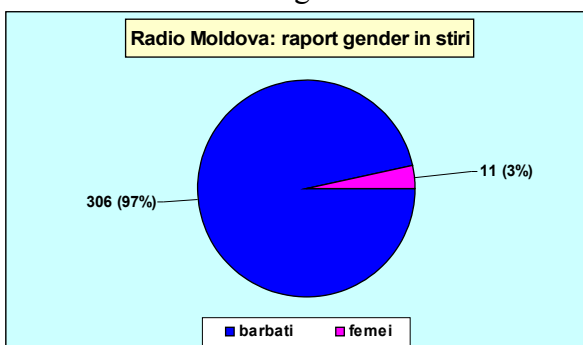
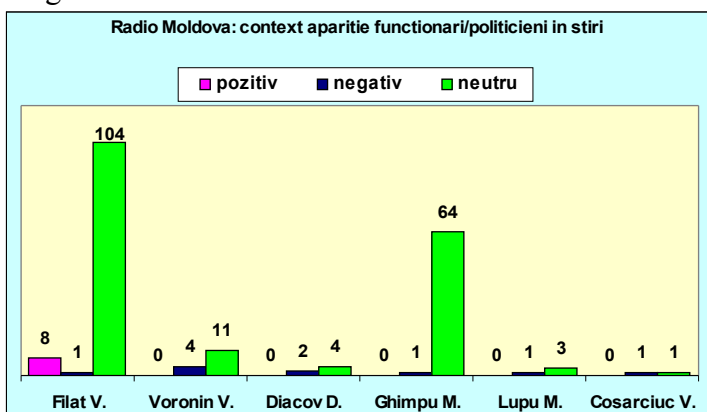

Diagrama 6

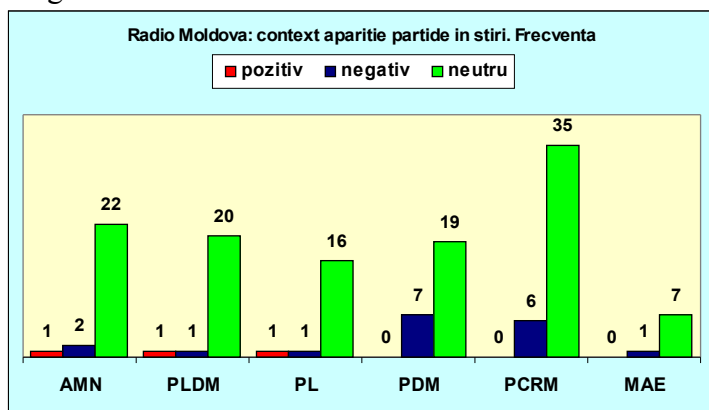
În știrile de la Radio Moldova majoritatea dintre cei 39 de funcționari și politicieni au fost plasați în context neutru. Totuși, 6 dintre ei au apărut și în context negativ, iar unul – și în context pozitiv (vezi Diagrama 7). Cei 6 reprezintă cele 5 formațiuni politice parlamentare.

Diagrama 7

Majoritatea celor 23 de formațiuni politice, prezente în știrile de la Radio Moldova, au fost plasate în context neutru. Oricum, 6 partide au apărut și în context negativ – cel mai des PDM și PCRM, iar 3 dintre ele – și în context pozitiv – câte 1 dată (vezi Diagrama 8).

Diagrama 8

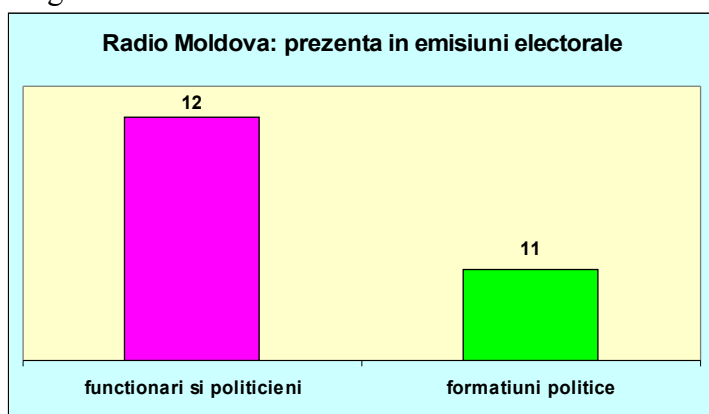

2.2. Emisiuni electorale

În perioada de referință Radio Moldova a difuzat 20 de emisiuni electorale cu o durată cumulată de 46.405 secunde (aproape 13 ore).

În emisiunile cu caracter electoral au fost mediatizați 12 funcționari și politicieni și 11 formațiuni politice (vezi Diagrama 9).

Diagrama 9

În emisiunile electorale, spre deosebire de știri, cea mai mare vizibilitate a avut-o categoria de protagoniști *cetățeni*, urmată la distanță de experți și politicieni (vezi Diagrama 10). Ponderea cea mai mică în emisiuni au avut-o funcționarii electorali și funcționarii de stat. Și în emisiunile cu caracter electoral raportul gender este în favoarea bărbaților (vezi Diagrama 11).

Diagrama 10

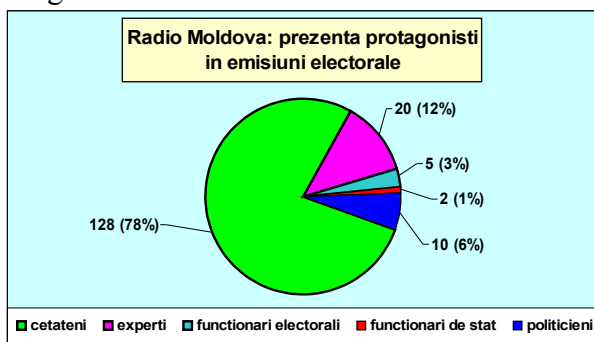
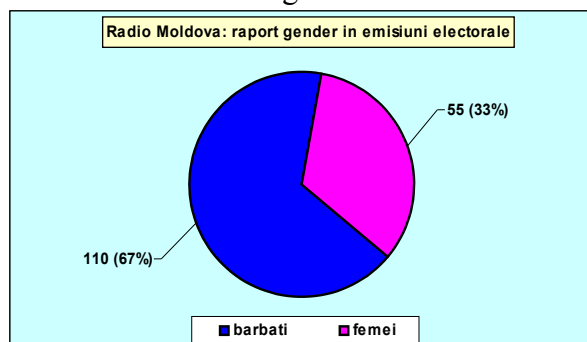

Diagrama 11

În perioada monitorizată Radio Moldova nu a organizat dezbateri electorale.

2.3. Publicitate electorală

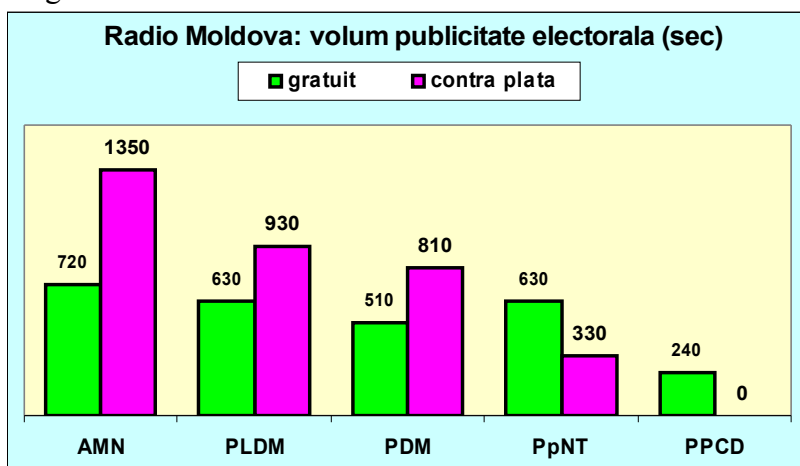
În perioada de referință la Radio Moldova au beneficiat de publicitate electorală 5 formațiuni politice: 4 – gratuit și contra plată, iar una – doar gratuit (vezi Diagrama 12).

Cel mai mare volum de publicitate contra plată l-a difuzat AMN, PLDM și PDM.

Primii au început să plaseze publicitate la Radio Moldova AMN și PpNT, după care, la două zile, s-a alăturat PLDM.

În perioada monitorizată, dintre formațiunile parlamentare, la Radio Moldova nu au plasat publicitate electorală PCRM și PL.

Diagrama 12

Concluzii:

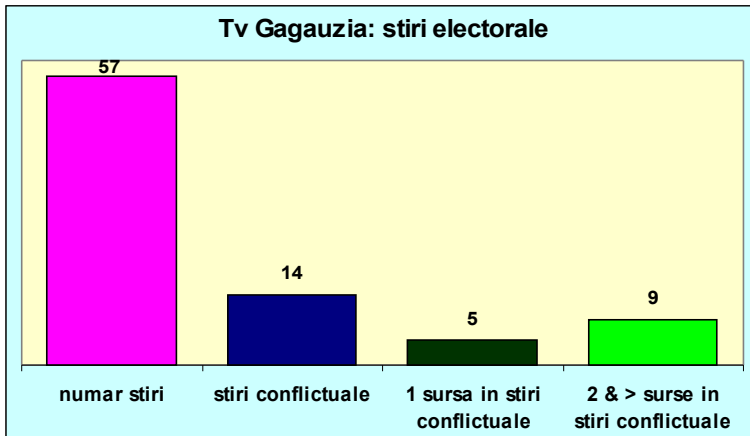
- IPNA Teleradio Moldova continuă să reflecte procesul electoral cu respectarea normelor legale și deontologice. Derogările înregistrate sunt minore și izolate.
- Teleradio Moldova a oferit microfonul unui număr mare de politicieni și partide.
- Raportul bărbați-femei în rândul protagoniștilor știrilor politice/emisiunilor electorale este net în favoarea primilor.

III. Tv Găgăuzia

III.1. Știri vizând funcționari de stat și politicieni

În perioada de referință la Tv Găgăuzia au fost monitorizate 57 de știri, inclusiv 14 – cu caracter conflictual. 5 dintre acestea, sau aproape o treime, au fost scrise în temeiul unei singure surse de informație (vezi Diagrama 1).

Diagrama 1

În știri au fost mediatizați 4 funcționari și politicieni și 8 formațiuni politice.

Între funcționari/politicieni cea mai mare vizibilitate a avut-o în știri bașcanul UTA, M.Formuzal (vezi Diagrama 2).

Între formațiunile politice, cel mai des în știrile electorale de la Tv Găgăuzia a apărut PDM, iar cu durata mai mare – PCRM (vezi Diagrama 3).

În afara partidelor parlamentare, în știri au apărut și 3 formațiuni extraparlamentare – PMU, PUM și PNL.

Diagrama 2

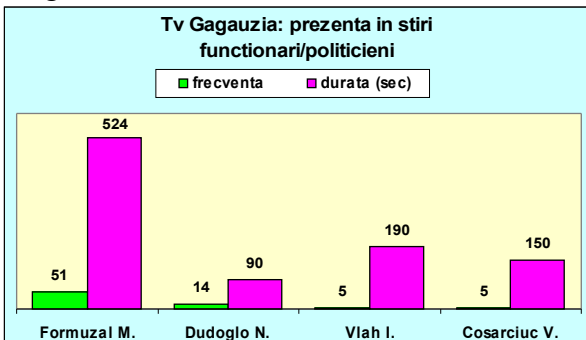
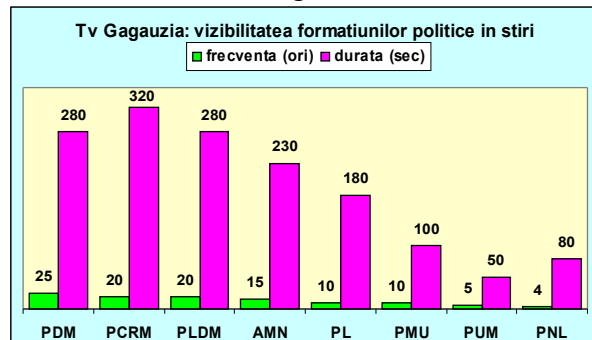

Diagrama 3

Dintre protagoniștii monitorizați în știrile de la Tv Găgăuzia, cei mai mediatizați au fost politicienii, iar experții au lipsit. Raportul bărbați-femei în știri a fost de 4 la 1 (vezi Diagramele 4 și 5).

Diagrama 4

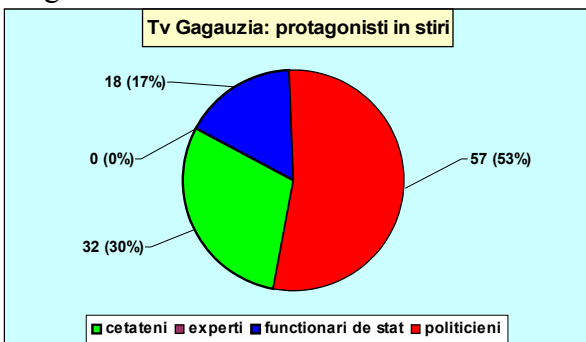
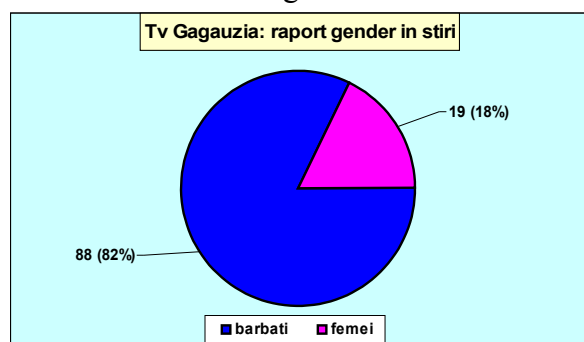

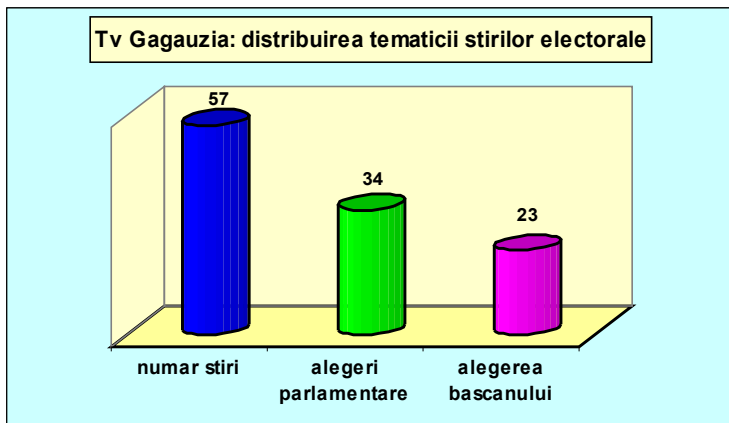
Diagrama 5

De menționat că pentru radiodifuzorul public regional alegerile parlamentare, ca perioadă, se suprapun parțial pe alegerea bașcanului UTA Gagauz Yeri. Acest fapt a sugerat monitorilor să urmărească proporția în care sunt reflectate în știri ambele campanii electorale. În perioada

monitorizată Tv Găgăuzia, din numărul total de știri electorale, 34 – a dedicat alegerilor parlamentare, iar 23 – alegerilor bașcanului (vezi Diagrama 6).

Diagrama 6

3.2. Emisiuni electorale

În perioada de referință Tv Găgăuzia nu a organizat nici emisiuni electorale, nici dezbateri. În acest sens, funcția educativă a radiodifuzorului public regional este neglijată.

3.3. Publicitate electorală

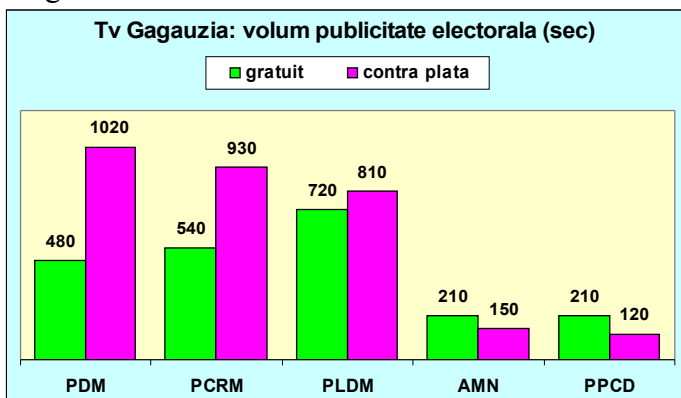
În perioada monitorizată 5 concurenți electorali au plasat publicitate la Tv Găgăuzia (vezi Diagrama 7).

Cel mai mare volum de publicitate electorală gratuit a difuzat PLDM, iar de publicitate contra plată – PDM.

Dintre partidele parlamentare unul – PL – nu a plasat în perioada de referință publicitate la Tv Găgăuzia, iar dintre partidele extraparlamentare a plasat publicitate doar unul – PPCD.

PLDM a început primul difuzarea publicității la Tv Găgăuzia, iar, la trei zile, i s-au alăturat PCRM și PDM.

Diagrama 7

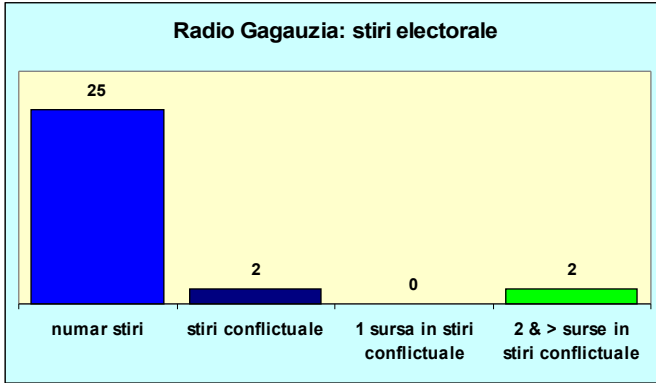

IV. Radio Găgăuzia

IV.1. Știri vizând funcționari de stat și politicieni

În perioada de referință au fost monitorizate 25 de știri, inclusiv 2 – cu caracter conflictual (vezi Diagrama 1).

Diagrama 1

Radio Găgăuzia a mediatizat în știri 18 funcționari și politicieni, iar cel mai des – pe candidații la funcția de bașcan M.Formuzal, I.Vlah și N.Dudoglo (vezi Diagrama 2). Din 13 formațiuni politice prezente în știrile de la Radio Găgăuzia, cea mai mare vizibilitate a avut-o PCRM (vezi Diagrama 3). Ca frecvență de apariții în știri partidele parlamentare ocupă primele 5 poziții, dar ca durată – PRM depășește PLDM.

Diagrama 2

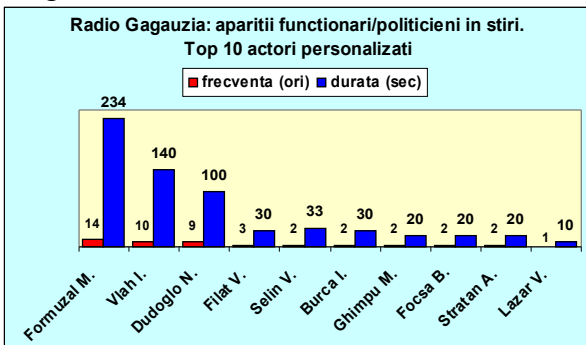
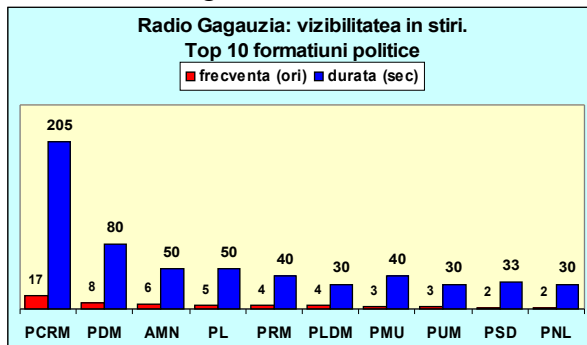

Diagrama 3

Între categoriile de protagoniști ai știrilor de la Radio Găgăuzia lipsesc *cetățenii* și *experții*. Funcționarii de stat și politicienii au o prezență aproximativ egală (vezi Diagrama 4).

Raportul gender în știri este în favoarea bărbaților (vezi Diagrama 5).

Diagrama 4

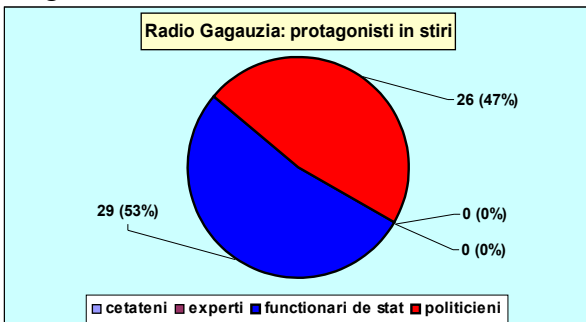
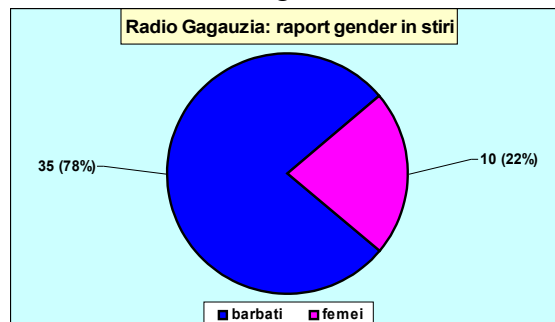

Diagrama 5

În perioada monitorizată, din 25 de știri, Radio Găgăuzia a dedicat 23 alegerilor parlamentare și 2 – alegerilor bașcanului. Considerăm neîndreptătită această proporție.

Concluzii:

- În perioada monitorizată Tv Găgăuzia a difuzat 14 știri cu caracter conflictual. Dintre acestea 5 au fost scrise în temeiul unei singure surse de informație, încălcându-se astfel normele profesionale. În același timp, Tv Găgăuzia nu a organizat nici o emisiune sau dezbateri electorală. Prin urmare, funcția educativă a radiodifuzorului public regional a fost ignorată.
- Atât la Tv Găgăuzia, cât și la Radio Găgăuzia în cadrul știrilor cele mai mediatizate categorii de protagoniști au fost *politicienii și funcționarii de stat*, pe când categoria *experți* lipsește cu desăvârșire (în cazul Radio Găgăuzia lipsește și categoria *cetățeni*). Se atestă deci un vădit dezechilibru în ceea ce privește monitorizarea diferitor categorii de protagoniști.
- Raportul gender în rândul protagoniștilor știrilor politice este vizibil în favoarea bărbaților.

Concluzii finale:

- În perioada monitorizată IPNA Teleradio Moldova a continuat să asigure pluralismul politic în programele de știri și actualități, precum și pluralismul de opinie în emisiunile electorale, respectând, în marea majoritate a cazurilor, normele legale și cele deontologice.
- În același timp, IPRA Teleradio Găgăuzia admite frecvent încălcări ale legislației electorale și audiovizuale, ale normelor profesionale, neîndeplinindu-și astfel obligațiile care revin unui radiodifuzor public. Bunăoară, Teleradio Găgăuzia nu a difuzat în perioada de referință nici o emisiune sau dezbateri electorală.
- Teleradio Moldova a oferit microfonul unui număr mare de politicieni și partide, în timp ce Teleradio Găgăuzia s-a limitat la mediatizarea doar a câtorva politicieni și partide. Mai mult decât atât, IPRA Teleradio Găgăuzia nu a prezentat în cadrul știrilor nici un expert. La Radio Găgăuzia a lipsit și categoria de protagoniști *cetățeni*.